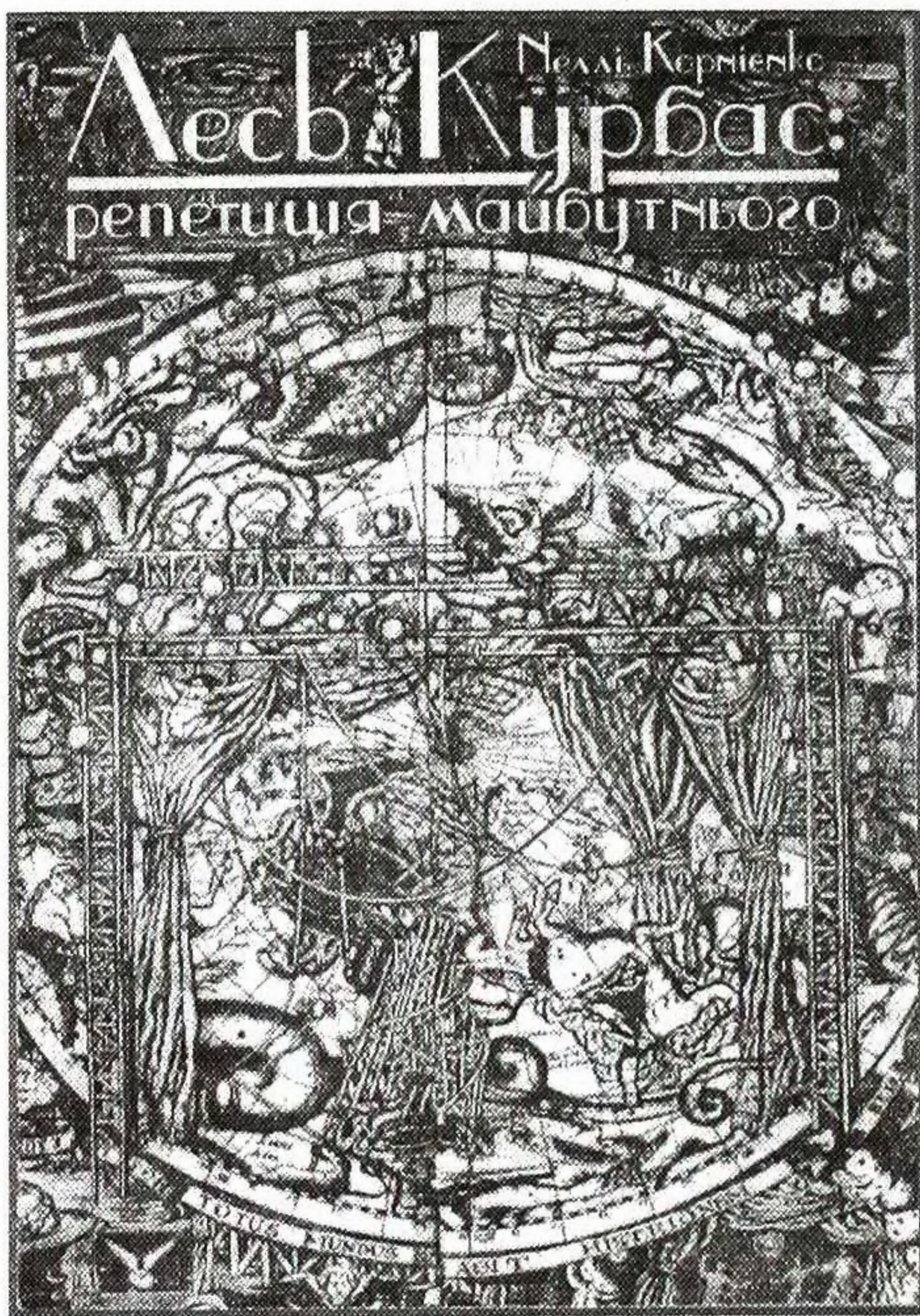

Вадим СКУРАТІВСЬКИЙ

ТРАГІЧНО- ЗАХОПЛЮЮЧА РЕТРОСПЕКЦІЯ

Неллі Корнієнко.

«Лесь Курбас: Репетиція майбутнього»

Художнє оформлення — С.Маслобойщикова. Видавництво «Факт». Київ 1998. 469 с.

Книга Неллі Корнієнко аж «захлинається» фактами, побудовами, їхніми іменами, їхніми спів- чи протиставленнями — всім тим, що становить речовину так званої «типології», узагальнення того чи того розділу людської культури. Розділу, чи не найтрагічнішого в історії цієї культури.

Лесь Курбас Неллі Корнієнко — це художник, покликаний усемогутнім народженням національно-культурної моделі нового, доти не баченого спрямування, (побаченого в попередньому вітчизняному контексті, але безліччю духовних ниток пов'язаного з контекстом загальноєвропейським). Можливо, як ніхто в Україні по смерті Лесі Українки, Лесь Курбас був налаштований на театральну і загальносвітоглядну революцію у її культурі — і Неллі Корнієнко відтворює усю трагічно-захоплюючу ретроспекцію художнього становлення, що у ньому проглядає рішуче весь спектр стільки ж суперечливої, скільки й універсальної духовності початку цього століття. Від невимушеного володіння всіма інтелектуальними й естетичними багатствами століть попередніх до актуальних тоді форм містики і ще більш «злободенних» соціально-утопічних поривів.

Неллі Корнієнко малює сугестивний портрет митця, який, ще дебютуючи, вже все знає і все вміє.

А зати́м усього кільканадцять(!) театральних сезонів — упереміш з кільканадцятьма сезонами знавіснілої імперії.

Як сказав про таку співдію один сучасник, «дуєт тенора і Везувія...»

Книга п. Корнієнко подає у найглибшому значенні фрагменти мізансцен цієї співдії.

Геніальний артист, який шукає свою «голубу квітку» — і не лише у тиші своєї робітні, але й на «кону» «колективу», що його він теж робить геніальним, на кону всенационального пориву, так само позначеного спалахами такої геніальності.

А з іншого кінця буття — і зовсім поруч, на відстані безконечно тяжкої, нещадно-невблаганної руки — історія, що має перетворити людину «на терористичну функцію», як сказав Шереш-Шевельов, один із найглибших свідків

і коментаторів Курбасового явища.

Книга Неллі Корнієнко — то сама розповідь про просто-таки неймовірну партію того над-Артиста і тієї над-Смерті. Партію, настільки побільшену історією, що ніби-то цілком спеціальне дослідження, академічно вельми ретельно обладнане величезною «фактичністю», входить раптом у якусь ліричну монолітність і перетворюється в читацькій свідомості на лібретто балету про ту партію.

Справді, у Моріса Бежара є балетний спектакль «Анре Мальро» («Мальро-художник», «Мальро і жінка», «Мальро і Смерть»...).

Центральна тема української авторки — Курбас і Смерть. Безприкладна творча напруга у незмінній тині останньої...

Курбас Неллі Корнієнко апробує рішуче весь світовий спектр сценічних можливостей — апробує як метонімію культури взагалі і культури національної зокрема. Значення запропонованого дослідження у тому, що автор щонайретьельніше фіксує усю резонансну силу Курбасового театру, який прагнув віддати весь той спектр. Тут ідеться, власне, вже не стільки про очевидну ерудицію автора — йдеться про його метод, спрямований у бік максимального наближення до методу самого майстра, який у лічені хвилини історії спробував свою національну культуру ввести у річище світової.

І ввів, що й показує автор.

І розплатився за свій подвиг, що автор теж показав.

Колись Іван Котляревський назвав свою «Енеїду» «плодом двадцятишестилетного терпіння».

Книга Неллі Корнієнко — похідне від приблизно такого ж часового обсягу дослідницького — і громадського — терпіння...

Драма національної катастрофи тут обернулася катарсичним жестом її історіографічного й історіософського відтворення.

Як сказав Йосип Мандельштам, уважний і доброзичливий глядач спектаклів «Березоля...»:

*И блаженных жен родные руки
Легкий пепел соберут.*

Мистецька хроніка

«Аве, Марія!»

Кіноактриса Людмила Єфименко виступає в новій якості. Вона написала сценарій «Аве, Марія!», який запу-

щено у виробництво на кіностудії імені О.Довженка. Вона ж буде і режисером-постановником. А також виконає головну роль. Оператор фільму — Юрій Ілленко.

«Невідомий маестро»

У бібліотеці «Кіно-Театру» виходить книга з подвійною назвою: «Сергій

Параджанов. Розкадровки до фільму «Тіні забутих предків», Володимир Луговський «Невідомий маестро». Книга присвячена періоду зйомок фільму «Тіні забутих предків», містить документальні фото, а також розкадровки Параджанова, які у повному обсязі друкуються вперше.

Придбати книгу можна буде в редакції журналу «Кіно-Театр».